ఉగాది సంచిక

మార్చి, 1964

వచ్చేనెల ఎక్కువ పేజీలతో, కొత్తశీర్షికలతో
చక్కని కథలతో, మామూలు వెలకే
జ్యోతి ఉగాది సంచికగా వెలువడుతుంది

మచ్చుకు ఒక కొత్త శీర్షిక :
భామా కలాపం

మచ్చుకు ఒక మంచికథ :

గళ్ళరుమాలు (రచన) ధనికొండ హనుమంతరావు

ప్రకటన రేట్లు

వెనుకవైపు కవరు	(ఒక రంగులో)	రూ.	200
రెండవ, మూడవ కవర్లు	(ఒకే రంగులో)	రూ.	150
ఓపెనింగ్ పేజీ		రూ.	125
లోపలిపేజీ రేటు	(మామూలే)	రూ.	100
లోపలి అరపేజీ రేటు	(మామూలే)	రూ.	50

[ఈ రేట్లే ఇకనుంచి వర్తిస్తాయని ప్రకటనదార్లకు మనవి]

ఏజెంట్లకు మనవి

ఉగాది సంచికకు తమ ఆర్డర్లు ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీకే పంపగోరుతున్నాము.

చేదునిజం

"పిల్లల్ని చూస్తుంటే ఆ పిల్లని తీసుకుని ముద్దులాడేట్టు వున్నారే"

మౌనంగానే నవ్వాడు రాజు — దూరంగా తల్లి పక్కన ఇసుకలో ఆడుకుంటూన్న పాపని లాలనగా చూస్తూ.

"మీకు చిన్నపిల్లలంటే అంత ఇష్టమెందుకో కొంచెం చెబుదురూ - బుద్ధవిగ్రహంలా కూచుని ఆ అలల్నీ, పాపని చూస్తూ కూచోక"

ఆమెవైపు తిరిగాడు రాజు. "నువ్వంటే ఎందుకంత ఇష్టమో చెప్పగలిగానా, పిల్లలంటే ఎందుకంత మమతో చెప్పడానికి?"

విశాలమైన ఆమె కళ్ళు బరువుగా వాలాయి. చెక్కిలలో అరుణిమ అలుముకుంది. కాసేపటికి సర్దుకుని, కంటికొసనుండి చూసింది. అతని గాంభీర్యం చూసి ఆమెకు నవ్వొచ్చింది.

"ఆ నీ వాలుకళ్ళుచూసి నీ వెంట తిరుగుతున్నాను అని చెప్పకూడదా? నీలో ఆ మాత్రం 'రొమాన్స్' లేకపోతే ఎలా?" అంది గలగలా నవ్వుతూ.

ఆమె మాటలకి అలవాటు పడిన అతనికే [illegible].

"ఆ మాత్రం 'రొమాన్స్' చేతనయిన వాడినైతే, ఎన్నాళ్ళనుంచో నీతో చెప్పాలనుకుంటున్నది ఇలా చెప్పలేకుండా వుందునా?"

అతని నిజాయితీ అర్థమైనా పోల్చుకోనట్టే నటించింది.

"అదికాస్త అడిగి ఔననిపించుకున్న తర్వాత 'రొమాన్స్' కాస్త చల్లారి పోతుందటగా?- అని విజ్ఞులన్నారులే" అందితేలిగ్గా నవ్వుతూ.

ఇంటికి తిరిగి వెళ్తూ రాజు ఉన్నట్టుండి మొదటిసారిగా ఆమె చేతులు తనచేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు.

అతని వదనంలో నిలిచిన నిశ్చయానికి ఆమె విచలితురాలైంది.

"నీ కభ్యంతరం లేకపోతే...."

"నా కభ్యంతరం లేదని నీకు తెలీదా రాజూ? కాని ఇది చాల లోతుగా వేళ్ళు పాతుకున్న అతి సున్నితమైన విషయం: మనం వున్న పరిస్థితులు కొంచెం మనసులో వుంచుకోవాలి. కావలసిన వాళ్ళ ఆశలను,

[illegible] జగన్నాథరావు

ఆచారాలను....నువ్వు సున్నితంగానడుచుకో వాలి. నీమీద నాకు విశ్వాసం వుంది. నీకు తెలీని విషయం చెప్పడంలేదు" అంది సుధ మృదువుగా తనచేతులు విడిపించుకుంటూ.

"అనుకోని పరిణామాలు అతి స్వల్ప కాలంలో వస్తున్నాయి. మన చుట్టూ వున్న మనకు కావలసిన వ్యక్తులు వారు పుట్టి, పెరిగి, జీవిస్తూన్న వాతావరణంనుండి విడి వడి ఆలోచించడం కష్టమేనేమో! మా వాళ్ళ కీ సంగతులు చెప్తాను. కాదనరనే నా నమ్మకం. రేపే మావూరు వెళ్తాను" అంటూ వెళ్ళాడు రాజు.

ఆమె తన చేతులు చూసుకొని సిగ్గు పడింది. ఆ రాత్రి ఆమె మనసులో ఎన్నో ఆలోచనలు సుళ్ళు తిరుగు తున్నాయి.

రాజు మనసు తనకు తెలుసు. అంత కన్న ఎక్కువగా అతని ఆలోచనా క్రమం తెలుసు. అతని వ్యక్తిత్వం తెలుసు. పెద్ద, పెద్ద విషయాలు మాట్లాడడు. ఆదర్శం కోసమని కుప్పిగంతులు వేసి తన సాహ చర్యం కోరడంలేదు. అసలు ఆశయాలు, సంఘం వీటి జోలికి పోయి కబుర్లు చెప్పడు. అయినా అతని నిండుహృదయంలో నిండిన విలక్షణమైన ప్రకృతి తనకు అనుభవమే అతనిద్వారా అతనికుటుంబం, తల్లిదండ్రుల ఆలోచనా క్రమం తను విన్నది. చదువు కొని ఉద్యోగం చేసే కోడలంటే వారి కున్న అభిప్రాయాలు తెలుసును. కాని

అతడుమరీ పట్టుబడితే, తమ 'అడ్డు' తాత్కాలికంగా తొలగించి అతని కోరిక కాదనక పోవచ్చు! కాని ఆ 'అడ్డు' తామి ద్దరూ ఒకటైన తర్వాత కూడా నిలిచి, ఛేదింపలేని అడ్డుతెరలు, అసాంతం మిగి లితే, అతడు ముందు ముందు, ఏనాడైనా, తను చేసింది 'ఒప్పా?' అని ఆలోచిస్తే, తనకు బాధకాదా?! ఆ బాధ స్త్రీ సహజ మైన ఓర్పుతో తాను ఇముడ్చుకోగలదా? అసలు ఇముడ్చుకోవాలా? అసలు ఆ ఓర్పు తనలో వుందా? తనని వాళ్ళ వాళ్ళు 'దూరంగా' చూస్తే తన తప్పు లేకపోయినా వృధా **శిరిశమయిన జీవితం గడపాలేమో! అది త్యాగమనిపించుకుంటుందా?**

ఏమో! తనకి 'త్యాగం, సహనం' ఈ పెద్ద మాటల అర్థం అంతగా తెలియదు.

ఆలోచనల నుండి తప్పించు కోడానికి 'సుమిత్ర'కు ఉత్తరం రాస్తూ కూచుంది:

చివరన వ్రాసింది-" ఈ మధ్య 'రాజు' గురించి ఏం రాయలేదని రాశావు - ఏం వ్రాయను? అంతా మామూలే .... అలా కాదులే. ఈ రోజు కొంచెం తేడా కనిపిం చింది. ఎందుకయినా మంచిదని కొంచెం హితోపదేశం చేశానులే! మనకుటుంబాల ఆలోచనలు కూడా కొంచెం మననం చేసు కుని నిర్ణయిస్తే మంచిదని చెప్పాను.

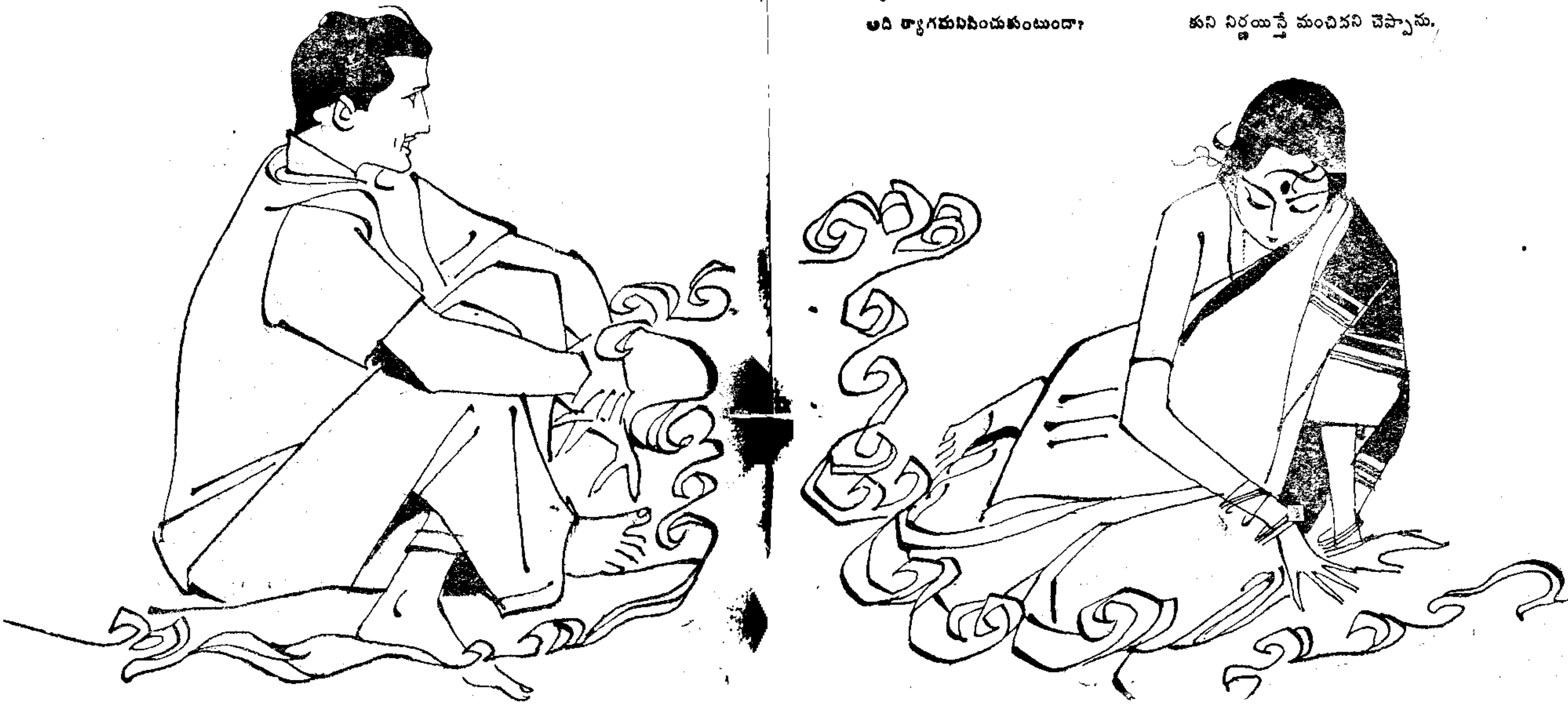

నువ్వు మరీ చిలిపిగా రాశావు - అతను చాలాబుద్ధిమంతుడు తెలుసా? మీ శ్రీవారిలా అద్భుతంగా 'కోర్టింగ్' చేయలేడనుకో: మీలాగా పెళ్ళికి ముందే ఫోటోలు. బీచి షికార్లూ, పిక్నిక్స్ - మాకివేం లేవు. నేను చూడా చాలా కుదురైన పిల్లని - నువ్వేమనుకుంటున్నావో కాని నువ్వు వూహించినంత రసవత్తర ఘట్టాల్లోకి దిగలేదులే.

ఇదిగో చెప్తున్నాను - నువ్వు చిలిపిగా వ్రాయడం మానేయక పోతే నాకు చాలా సిగ్గుగా ఇబ్బందిగా వుంటుంది. నేను పెళ్ళి కాని, బుద్ధిమంతు రాలైన పిల్లనని జ్ఞాపకముంచుకొని వ్రాయి."

పన్నెండవరోజున సుమిత్ర జవాబు చదువుకొని నవ్వుకుంది. "పెద్ద 'సుమతి' కబుర్లు నాదగ్గర తీసెయ్! నువ్వెంత దాద్దామనుకున్నా మీ'రాజా'గారిమీద నువ్వు పెంచుకుంటూన్న మమతలు నీ ఉత్తరంలో గుబాళించాయిలే: ఆరోజున కొంచెం మారి ఏదో చేసేదన్నావు - అది కొంచెం చెబుదూ....విని ఆనందిస్తాను. దాచుకుంటే ఊరుకునేదిలేదు. నాకొక్కసారి నీదగ్గర కొచ్చి. నువ్వు ఆరాజాగారి గురించి ఆలోచిస్తూంటే, ఎరుపెక్కిన ఆ చెక్కిళ్ళు చూసి నీ సంగతి తెలిసిందని ఉడికించాలని వుంది ఎలాగూ నీ ఊహ తెలుస్తోంది. కనుక ఓ అమృతంగారూ - కాస్త యికనైనా 'ఆయన గారు' అని వ్రాయడం, అనడం అలవాటు చేసేసుకో ఇప్పట్నించీ"

'అల్లరిపిల్ల' అనుకుంది సుధ ఉత్తరం పూర్తిచేసి.

రాజు ఇంటికొచ్చి తన ఉద్దేశంచెప్పాడు. తండ్రి అంతా విని, ఏం మాట్లాడక, చివరన మాత్రం 'నీఇష్టం' అన్నాడు. ఆ అనడం అయన మనస్ఫూర్తిగా అనలేదని అనిపించింది రాజుకు. తల్లి గాత్రం బయటపడి పోయింది.

"మన దగ్గరవాళ్ళల్లో పిల్లలు లేరనా ఆ సంబంధం? అయినా అంత చదువుకుని ఉద్యోగం చేస్తున్న పిల్లతో నువ్వు సుఖపడతావన్న నమ్మకం నాకు లేదు"

రాజు విడమరచి చెప్పబోయాడు తల్లికి "మీరు ఊహించనైనాఊహించని మార్పులు పదిసంవత్సరాలలోవచ్చాయి. ఈపరిస్థితుల్ని కాదనలేము. చదువుకోకపోవడమే సుఖం ప్రసాదించేలక్షణమైతేమన.అత్తయ్య సంసారం ఈ నాడింతఊబిలోఉండేదా? ఉద్యోగం చేయడమే తప్పయితే ఆడపిల్లల్ని చదివించడమెందుకు? చెల్లాయి కాలేజీలో చేరలేదా? అది పుట్టినప్పుడు అది కాలేజీలో చదువుతుందని నీకు తెలిస్తే, నీ కారోజు 'ఫిట్టు' వచ్చినంత పని అయివుండేది. ఈ రోజున 'మా అమ్మాయి కాలేజీలో చదువుతోందని, నీవే చెప్తున్నావు. దేశంలోవచ్చిన మార్పుల్ని కాదనడం మూర్ఖత్వమే అవుతుందమ్మా!"

"'పాప' చదవడంవేరు. అయినా ఈ ఏడు దానిపెళ్ళి చేసేస్తాము, పైగా నాకు దాన్ని 'బి.ఏ.'లో చేర్పించడం సుతరామూ ఇష్టంలేక పోయినా మీనాన్నే చేర్పించారు" అంది ఆవిడ తన 'అడ్డు' కొనసాగిస్తూ.

"పిల్లల సుఖంకోరే మీరు, వాళ్ళ ఊహల్ని మన్నించలేనప్పుడు, మాకూ మీకూ బాధే మిగులుతుంది. నే చేసుకున్న నిర్ణయం మంచిదనే నా నమ్మకం"

అప్పటిదాకా ఊరుకున్న తండ్రి "వాడి మాట నువ్వెందుకు కాదనాలి? వాడికన్నీ తెలుసు. ముందు వచ్చే విషయాలు వాడికే అన్నీ తెలియజేస్తాయి, నువ్వు కాదనకు" అన్నాడు.

ఆవిడ రెండురోజులు మంతనాలు సాగించి చివరకు ఒప్పుకుంది.

తిరిగి వచ్చినరాజు, సుధతో అన్నీ చెప్పి "మనం సుఖంగా ఉండగలమనే నమ్మకం నాకువుంది. నామీద నమ్మకం వుంచి, నా కోరిక పాటించి, :నాతో జీవితం పంచుకునేందుకు నువ్వు అంగీకరిస్తే నేను చాలా అదృష్టవంతుణ్ణి"అన్నప్పుడు ఆమెలో మధురమైన వివశత్వం అలముకొంది.

ఆ రాత్రి ఆమె ఆలోచనలు వింతగా సాగాయి.

....ముందురాబోయే జీవితం, రాజుకు తనమీదవున్న ఆప్యాయత, అతనిపై తను పెంచుకున్న మమతలూ - అన్నీ దివ్యానుభూతిని కలిగిస్తున్నాయి. కాని ఎక్కడో దూరంగా, నల్లని చారలా, ఓ అనుమానం ఆమె ఆలోచనల్లో దూరంగా వుంది. తన రాజు ఆ నల్లని, చీకటిలాటి ఆలోచనలు దరికి రానీయకుండా ఎత్తున వుండడూ? చదువుకొని ఉద్యోగం చేస్తూన్న అమ్మాయిల చుట్టూ తమాషాగా అల్లబడే సాలెగూడు లాటి కథలు చుట్టూ వున్నవాళ్ళకి సరదా అయినా, అనుభవించే వ్యక్తులబాధ అర్థంచేసుకోగలదెంతమంది? తన 'భర్త'గా రాజు, ఇప్పటిలాగా తిన్నగా, సూటిగా చూడగలడా?

తనకు చిన్నప్పటినుండి అలవాటైన చలాకీతనం, తను గ్రహించేలోపున తనకెంత వ్యథకలుగ జేసింది! అప్పటికీ సుమిత్ర తనని మందలిస్తూనే వుండేది. తను ఆనర్స్ చదువుతూండగా, మిత్రులనుకునే వ్యక్తులు రాసిన :ప్రేమలేఖల వెనకాల వున్న 'బోలుతనం' తననెంత గాయ పరచింది!

చదువు అయిపోయి, ఉద్యోగంలో చేరిన తర్వాత మెల్లిగా అన్నీ తెలిశాయి. తనతో కాలేజిలో పని చేస్తూన్న శర్మ ఎంతో మర్యాదగా మొదటి నుండి ప్రవర్తిస్తూ, ఇంటికి భోజనానికి పిలిచి, ఉన్నట్టుండి ఆ రాత్రి చేయిపట్టుకున్నప్పుడు - తను మగవాళ్ళతో స్నేహంగా వుండడమే 'తప్పా' అని వితర్కించుకొంది. ఆనాడు తన అసమ్మతిని తెలుసు కొని అతనీనాటికీ కక్షగా వున్నాడు. ఆ తర్వాత ముఖతా మర్యాద కనబరుస్తూ, తన వెనుక తన మీద ఎన్నో కట్టుకథలు ప్రచారంలోకి తీసుకొచ్చాడు. మళ్ళీ అతని భార్య ఎంతో సంస్కారం వున్నవ్యక్తి. తనతో ఎంతో ఆహ్లాదంగా మాట్లాడేది. శర్మ లాటి

● అటూ ఇటూ పరుగులు పెడుతున్న ఏడాది పిల్లవాణ్ణి చూపించి ఒక తల్లి పొరుగింటావిడతో "మా వాడు చూశారా? ఎనిమిదో నెలనుంచే నడవడం మొదలెట్టాడు" అంది.

"అబ్బా. నాలుగు నెలలుగా నడుస్తున్నా మీవాడు అలిసి పోలేదటండీ," అంది పొరుగింటావిడ.

వ్యక్తుల్ని తలుచుకున్నప్పుడు, తనకేమో ధైర్యం చాలడంలేదు.

ఇవన్నీ రాజుతో చెప్పాలనీ, తన ఉద్యోగ విషయం, ఇతర త్రా తన స్నేహితుల విషయం - అన్నీ చెప్పాలనీ ఆమె యెంతగా అనుకున్నా అతడు ఆమెను ఏనాడూ చెప్పనీయలేదు.

"నాకవన్నీ అనవసరం. చెప్పాలని వుంటే పెళ్ళయిన తర్వాత వంటరిగా చెబుదూ గానిలే. ప్రస్తుతం కాస్త నిన్ను తీరిగ్గా చూడనిద్దూ" అనేవాడు.

పెళ్ళికి వచ్చిన సుమిత్రతో "కాస్త అధికారకీత్యా చేస్తేమంచిదని మానాన్న గారిచేత అడిగించాను. ఆ విషయంగా మావ గారికి చాలా ఉపశమనగా వుంది" అంది సుధ.

సుమిత్ర చేసే వేళాకోళానికి చిన్న పిల్లలా సిగ్గుపడింది సుధ..

అదక్కపోయినా ఆడపడుచుకు, తనకూ లాంఛనాలు యిచ్చిన ఆడపెళ్ళివారిమీద గౌరవం కుదిరింది రాజు తల్లికి.

పెళ్ళి అయ్యాక "మా బొంబాయిరండి హనీమూన్‌కి" అని ఆహ్వానించింది సుమిత్ర.

"వస్తాంలే. ఇప్పుడు కాదు - కాలేజీకి సెలవిచ్చాక" అంది సుధ.

"అవునులే, బొంబాయి ఎందుకు వస్తావులే ! నీ కసలు ఆయనగారితో జనంలేని ఏ నందనోద్యానవనంలోనో దూరి, మమ్మల్నందర్నీ మరచిపోవాలనివుంది. మమ్మల్ని ఆయనగారి ధ్యాసలో ఓరెండు నెలలుమర్చిపోయినా, ఆతర్వాతైనా ఓ ఉత్తరంరాయి."

సుమిత్ర చెప్పినట్టుగానే ఆమె 'రాజు' సాహచర్యంలో సాన్నిహిత్యంలో మధురమైన, సుందరమైన కలలాటి మత్తులో ఉండిపోయింది. ఐదారునెలలు ఆ మత్తులో గడిచిపోయాయి. అయినా కొత్త సంసారంలో, అందులో ఇద్దరూ ఉద్యోగాలు చేసుకునేసంసారంలో వచ్చే యిబ్బందుల్ని సుధ ఒడుపుగా పరిష్కరించి వేసింది. పొద్దుట హోటలునుండి కారియర్ వస్తుంది. రాత్రిమాత్రం, రాజువద్దని చెప్పినా విన కుండా, సుధ వండుతోంది. సాయంత్రం వీళ్ళు వచ్చేటప్పటికి పనిమనిషి కాఫీ కాచి ఫ్లాస్కులో పోస్తుంది.

ఆరునెలలు గడిచాయి.

....ఆరోజు సాయంత్రం సుధ ఎంత తొందరగా వచ్చేద్దామనుకున్నా వీలులేక పోయింది. తోటిఉద్యోగులు, శిష్యుల బృందం ఆ'ఫంక్షన్'కి ఆపేశారు. అసలు ఆరోజు రాజుపిక్చరుకు వెళ్దామన్నాడు. 'పాపం, రాజు వచ్చేసి ఎంతసేపయిందో!' అనుకుంటూ, సుధ ఇంట్లో అడుగుపెట్టింది ఆరున్నరకు.

రాజు బట్టలైనా మార్చుకోకుండా పక్కకి వేళ్ళాడుతూన్న 'టై'తో చెదిరిన జుట్టుతో, సోఫాలో కళ్ళు మూసుకు నున్నాడు.

అతని నుదురు మృదువుగా స్పృశిస్తూ "తల నొప్పిగావుందా ?" అంది.

కళ్ళు తెరచి రాజు 'ఊ' అన్నాడు.

ఆకళ్ళు తెరచి మూయడంలో, ఆ చూపులో కనబడిన విసుగుదలకు సుధ ఆశ్చర్యపోయింది.

"కాఫీ తాగారా ?"

"లేదు" ఈసారి ఆ కంఠధ్వనిలోని చిరాకు ఆమెకు నచ్చలేదు.

ఫ్లాస్కులోంచి కాఫీపోసి ఇస్తూ "అనుకోకుండా 'ఫంక్షన్'కి ఉండి పోవాల్సి వచ్చింది" అంది సుధ.

అతను మాట్లాడలేదు. అతనిముభావం ఆమెకు బాధ అనిపించింది.

తన సంగతి తెలిసుండీ, తన వర్ధం చేసుకున్నా డనుకున్న రాజు ఈ నాటి ప్రవర్తన ఆమెకు కొత్తగా, ఎంతో కొత్తగా వుంది.

పెరట్లోకి వెళ్ళి "నే నాలస్యంగా వచ్చామకదా - అయ్యగారికి కాఫీ ఇవ్వలేదేం!" అంది పని మనిషితో.

"ఇవ్వబోతే వద్దన్నారమ్మా"

లోపలికి వచ్చేసరికి రాజు కాఫీ తాగి, మళ్ళా కళ్ళు మూసుకు కూచున్నాడు.

అతని ప్రవర్తన ఆమెకు చిరాకనిపించింది. అనుకున్న సమయానికి రాలేక పోయింది. నిజమే. కాని అనుకోని పరిస్థితులు వచ్చినపుడు తనుమాత్రం ఏం చేయగలదు? మొన్న సాయంత్రం పిక్చరుకు వెళదామంటే, తను సాయంత్రానికంతా 'రెడీ' అయితే, ఆయన రాత్రి పొద్దుపోయిందాకా ఇంటికి రాలేదా? ఆరోజు తానిలాగే ప్రవర్తించిందా? ఇంతలో తేలిపోతారేమిటో ఈ మగవాళ్ళు?

"అనుకోకుండా ఆలస్యమయింది. లేచి స్నానంచేసి బట్టలు మార్చుకోండి"

అతను స్నానం చేసి వచ్చిన తర్వాత అమృతాంజనం రాస్తూ "ఈ రోజు నేనిస్తే కాని కాఫీ తాగ కూడదని వ్రతం పట్టారేమిటీ?" అంది అతని మౌనాన్ని భరించ లేక.

"అబ్బే, లేదే" అన్నాడు రాజు.

ఉన్నట్టుండి "పోనీ నేను ఉద్యోగం మానెయ్యనా ? నేను చాలా సీరియస్‌గా ఆలోచిస్తున్నాను" అంది.

"అదేమిటీ?" అన్నాడు రాజు మొదటిసారిగా గొంతులో చలనం చూపిస్తూ.

"అబ్బే ! ఎంతచెప్పినా ఆడది ఉద్యోగం చేస్తూంటే మగవాళ్ళకి అట్టేనయించదుట లెండి. మీసంగతి కాదు నే చెప్పేది. మానేద్దామా అని ఆలోచిస్తున్నాను"

సుధని తీరిగ్గా చూడగానే ఆమెవదనంలో గూడు కట్టుకున్న విషాదం అతనికి అర్థమైంది.

"ఇలా దగ్గరగా రా - ఓమాటచెప్పాలి" అన్నాడు.

దగ్గరగా వచ్చి ఎదురుగా నిలుచుంది సుధ.

....పెదవులు విడిపించుకుని "ఇలాటి పోకిరీ పనులు చేస్తే గడుసుతనమనిపించుకుంటుంది కాని — "అని వూరుకొంది, అతని చిలిపి చేష్టకు నవ్వుకుంటూ.

● ఆపరేషను పూర్తి అయింది. రోగికి నెమ్మదిగా తెలివివచ్చింది. మెల్లిగా కళ్ళుతెరిచాడు. తనముఖంమీద ముఖంపెట్టి తనకేసేచూస్తున్న వ్యక్తిని ''డాక్టర్ ! ఆపరేషన్ బాగా జరిగినట్టేనా ?'' అని ఆదుర్దాగా అడిగాడు.

''భయపడకండి. ఇది దేవలోకం'' అని అవ్యక్తి సమాధానమిచ్చాడు.

"ఉద్యోగం మానేస్తాననడంలాంటి మాటలన్నావంటే ఇలాటి పోకిరీ పనులే చేయాలి మరి."

ఆమె గుండెలో ఓ మధుర తరగం పొంగింది. 'అయితే తప్పకుండా అలాటి మాటలంటాను' అనాలనిపించి, మధురమైన లజ్జతో తనలోనే నవ్వుకుంది.

"తలనొప్పిగా వుండి అలా వున్నాను సుధీ! ఇంకేమీకాదు" అని అతడన్నా ఆమె విశ్వసించలేకపోయింది. వంట్లో బావుండకపోతే అతని తరహా వేరుగా వుంటుంది. తనకి తెలుసు....అతడు తన ఆలస్యానికి మథనపడి, చిరాకుపడ్డాడు.

ఇలాటి విషయాలే కొన్ని తర్వాత రెండు, మూడు నెలల్లో ఆమెకు అమితమైన విషాదాన్ని ప్రసాదించాయి.

....ఆ రోజు సినిమాహాల్లో వెంకటేశం కనిపించాడు. ఎంతకాలానికి? చదువుకునే రోజుల్లో తన శ్రేయస్సును కోరిన నిజమైన స్నేహితుడు. ఆమెను తలవని తలంపుగా, కలుసుకున్న ఆనందం అతని వదనంలో ద్యోతక మవుతోంది. రాజును పరిచయం చేసింది. కాని వెంకటేశం ముక్తసరిగా రాజును పలకరించి, తనతోనే పాత విషయాలు మాట్లాడుతూంటే ఆమెకు అదోలా అనిపించింది. రెండునిముషాలు చూసి రాజు 'నే టిక్కట్లు తీసుకొస్తా' అని వెళ్ళిపోయాడు. అతడు వెళ్ళిన వేపే చూస్తూ, పరధ్యాన్నంగా వెంకటేశం కబుర్లువింటోంది. రాజు టిక్కట్లు తీసుకొని, దూరంగా సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ, 'షాంపెన్' మీద దృష్టిపెట్టి నుంచున్నాడు. సుధ మనసులోనే వెంకటేశంమీద విసుక్కొంది. కాని చాలా కాలానికి కనబడిన తనతో, పాత విషయాలే చెపుతూ, అమాయకంగా తన బాగోగులు ప్రశ్నిస్తున్న వెంకటేశాన్ని చూసి, మరుక్షణంలోనే ఆమె మనసు ఆర్ద్రమైంది.

సినిమాహాల్లో కూచుని కూడా రాజు మీదుగావంగి తనతో కబుర్లు సాగిస్తున్న వెంకటేశాన్ని కోపగించుకోవాలో, లేక అతని అమాయకతను భరించాలో ఆమె తేల్చుకోలేకపోయింది. కొంతమందికి అంత తెలీదేమిటో? ఇక రాజును చూస్తే తనకేం సంబంధంలేనట్టు, నిశ్శబ్దంగా సినిమాలో మునిగిపోయినట్టుకూచున్నాడు. కాని అతని తీరు ఆమెకు అర్థమైంది. గంభీరమైన ఆ మనసు బాధపడుతూంది. సరదాగా గడపాలనుకున్న ఆ సాయంత్రం మూగబాధతో నిండింది.

ఆరాత్రి రాజు మౌనం ఆమెను చిత్రహింసకు గురిచేసింది.

....మరొకసారి శర్మవచ్చాడు ఓ సాయం కాలం. అతనికి ఎంత ధైర్యం వుండాలి మళ్ళా రావడానికి! అభిమానం ఉన్నట్టు లేదు. ఇంటికి వచ్చినవాణ్ణి వెళ్ళమని ఎలా చెప్పగలదు తను! అతని రాక ఆమెలో సెగలు రేపుతోంది. అంతే. సహించి కూర్చుంది. ఇంతలో రాజు వచ్చాడు. అతన్ని చూడనట్టుగానే తనతోనే సంభాషణ సాగిస్తూన్న శర్మకుత్సితాన్ని ఆమె ఇక సహించలేకపోయింది.

అతని మాట మధ్యలోనే లేచి, రాజు గదిలోకి వెళ్ళి, కాఫీ ఇచ్చి అక్కడే కూచుంది. పదినిమిషాలు దాటాయి.

"ఆయన నీ కోసం చూస్తున్నట్టున్నారు. వెళ్ళిరా. బాగుండదు. నేను స్నానం చేస్తాను" అన్న అతని మాటల్లో వ్యంగ్యం ఎంతవరకూవుందో అని ఆమె తెల్లబోయింది. రాజు లేచి టవల్ తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

"సుధగారూ! మీకో తమాషా చెప్తాను రావాలి మీరు" అని శర్మ అరుస్తున్నాడు అక్కడనుండి.

తనతో చాలా పరిచయమున్నట్టు రాజుకు కనబడాలని అరిచే శర్మ కుత్సితం కంటే రాజు తీరే ఆమెను ఎక్కువగా గాయపరచింది. ఆ సాయంత్రమంతా 'బోర్' చేసి మధ్యలో వచ్చిన రాజును లెక్క చేయనట్టు, సంభాషణ అంతా తనతోనే నడపిన శర్మ వక్రబుద్ధిని ఆమె ఓర్చుకోలేక, అతను వెళ్ళాక దిగాలు పడి కూర్చుంది. దానికి తోడు ఆ రాత్రి అంటీ ముట్టనట్టు వ్యవహరించిన రాజు ధోరణి నామె భరించలేకపోయింది.

మర్రోజు "వచ్చే ఆదివారం 'భీమ్లీ' వెళ్దామా? నీకు తీరుబడేనా?" అన్నాడు రాజు.

"అలాగే" అంది, అతను ప్రశ్నించిన తీరు ఆలోచిస్తూ.

అంతా సిద్ధం చేసుకున్నాక ఆ ఆదివారం పరీక్షలు వెడుతూన్న విద్యార్థులకు ప్రయివేటు క్లాసు పెట్టవలసి వచ్చింది. సులభంగా విదిలించుకోలేని తన ఉద్యోగ ధర్మాలు, తమ 'పిక్నిక్'ని పాడుచేయటమే కాకుండా రాజు ప్రవర్తనా క్రమాన్ని కూడా మార్చాయి. ఏమీ పైకి అనకుండా, అతని నిశ్శబ్దమైన ప్రవర్తన ఆమెకు ముల్లు గుచ్చుకున్నట్టుగా వుంది.

"ఎన్నో చెప్తారు. ఏవో ఊహలతో సంస్కారవంతులమని అనుకుంటారు. అలాటి చిన్న విషయాల్లో రాజు లాటివ్యక్తి ఇలా అయిపోతూంటే, ఆ జాతికసలు మా పురోభివృద్ధి నిజంగా ఇష్టం లేదేమో? లేక నాలోనో, నా ఆలోచనా క్రమంలోనో తప్పు ఏమైనా వుందా" అని వ్రాసుకుంది డైరీలో ఆ రాత్రి సుధ.

.... ఆ శలవల్లో బొంబాయి వెళ్లారు. రాజు కూడా ఆ ప్రయాణానికి చాల ఉత్సుకత చూపించాడు. ప్రయాణమంతా అతడు అతి ఉత్సాహంగా వున్నాడు. అతని మృదువైన ప్రకృతి, వెన్నెల లాటి మక్కువ చూసి సుధ మనసంతా ఆహ్లాదంతో నిండింది.

స్టేషన్‌కు సుమిత్ర, మూర్తి వచ్చారు. రాత్రి భోజనాలయ్యాక మగవాళ్ళ నిద్దర్కి డ్రాయింగు రూములో విడిచి, స్నేహితురాండ్రిద్దరూ వరండాలో చేరారు. వెన్నెల నిండిన ఆ రేయి సుధని వేళాకోళం చేయడమే తన పని అన్నట్టు మాట్లాడుతోంది సుమిత్ర.

రచయితలకు మనవి

"జ్యోతి"కి రచనలు పంపేవారు అవి నిరాకరింపబడిన పక్షంలో వాటిని త్రిప్పిపంపగోరితే రచనలతోపాటు తగినన్ని స్టాంపులను జతచేసి పంపించాలని మనవి. రచనలతో పాటు కాక తరువాత స్టాంపులు పంపవద్దని. అట్టివారికి రచనలు త్రిప్పి పంపడం కష్టసాధ్యమని గుర్తించాలనికూడా మా విజ్ఞప్తి.

—మేనేజింగ్ ఎడిటర్.

"అతనికి చంటి పాపలంటే ఇష్టమన్నావ్. మరి అతని కోరిక కూడా తీర్చేట్టున్నావా?" అంది సుమిత్ర సుధని చూసి నవ్వుతూ.

"ఏవిటి మరీను! మరీ చిన్నపిల్లవయి పోతున్నావు సుమీ"

"బాగుంది. పైగా నేను చిన్నపిల్లనయి పోతున్నానా? అయినా అంత పిల్లాడిలా నీకొంగు పట్టుకు తిరుగుతాడేవిటీ? నీవు మరీ అలా వెంట తిప్పించుకోడం బాగుండదు సుమీ"

"ఈ మగవాళ్ళ ఎంతకొంగుపట్టుకున్నట్టు వున్నా, వాళ్ళ మనసుల్లో ఏముందో ఎవరికి తెలుస్తుందితే"

"అందరిమాటా ఎందుకు? అతనిచూపులు చూస్తేనే తెలుస్తుంది నీమీది యిష్టం. పువ్వులతో పూజిస్తున్నట్టుండే ఆచూపు నీకు తెలియదూ?"

"ఊఁ" అంది సుధ చిరునవ్వుతో.

"రాజులాటి వాడు దొరికాడు కాబట్టి, ఎన్ని చిరునవ్వులయినా కురిపిస్తావ్! నిజంగా మీ అన్యోన్యం చూసి నా మనసెంత ఆనందమయమయిందో నీకెలా చెప్పను సుధీ" అంది సుమిత్ర కంఠంలో నిజాయితీ ఉట్టిపడుతూండగా.

"ఈ మా చిరునవ్వులు చూసి సహించడం చుట్టూ వాళ్ళకెంత కంటకమో నీకేం తెలుసు?" అంది సుధ పక్కకుతిరిగి.

"ఏం? ఏం జరిగిందేవిటే?"

శర్మ రావడం — అన్నీ చెప్పింది.

"సుఖంగా వుంటే వాళ్ళ కసలు అంత అసహనమెందుకో తెలిస్తే నాకు కొంచెం చెప్పవూ?" ఆమె గొంతులో ధ్వనించిన దీనమైన అర్థింపుకు సుమిత్రఉలిక్కిపడింది.

"అదేవిటే పిచ్చిపిల్లా! నీలాటిదే దిగజారిపోతే ఎలా? మనం పైచదువుచదువుకుంటామన్నప్పుడు ఇంట్లో ఎన్ని కన్నీళ్ళు, చుట్టూ అమ్మలక్కల ఎన్ని గుసగుసలు మనం నెట్టుకొచ్చి ముందుకు పోవాలిసి వచ్చిందో నీకు జ్ఞాపకం లేదా? అన్నీ అధిగమించి యిప్పుడే దిగులెందుకు?"

"సంస్కారం, చదువూ లేని ఆడవాళ్ళ అజ్ఞానానికి నేనంతగా పట్టించుకోను. సంస్కారవంతులమని విర్రవీగి తిరిగే ఈ మగవాళ్ళ సంగతే నాకు అంతుబట్టకుండా వుంది."

"శర్మలాటి వాళ్ళను పట్టించుకోకుండా వుండాలి సుధీ! అది తలుచుకొని ఈనాడు బాధపడితే ఎలా? అయినా రాజు లాంటి సజ్జనుడే నీ వాడయ్యాక నీవింకా ఆపిచ్చి కూతలు పట్టించుకోవడమేవిటీ?" అంది. సుధ నడుంచుట్టూ ఆదరంగా చెయ్యివేస్తూ.

స్నేహితురాలి సాదరమైన అనునయం సుధను కదలించి వేసింది. పక్కకి తిరిగి దూరంగా చూస్తూ కూచుంది.

"ఎన్నిచెప్పినా ఈమగవాళ్ళకు వాళ్ళతో సమానంగా మనం ఉద్యోగం చేయడం యిష్టముండదనుకుంటాను."

"ఎవరో అనుకుంటే నీకెందుకు?" అంటూ సుమిత్ర, ఆమెవదనాన్ని చేతుల్లోకి తీసుకొంది.

తెల్లబోయింది. సుధ చెంపల మీది కన్నీళ్ళు ఆమె చేతినంటాయి.

"ఛీ! అదేవిటి సుధీ! ఎన్నో అనుకుంటారు. వాళ్ళ నందర్నీ లెక్కచేయొద్దని

ఎన్నిమాట్లు చెప్పాలి? పోనీ రాజుచేత చెప్పించనేవిటి?" అంది నవ్వుతూ. ఆమె దిగులుపోగొట్టాలని.

సుధ ఏం మాట్లాడలేదు.

"చెప్పవేం? రాజుకు 'రికమెండ్' చేయనా?"

"ఇంకొకళ్ళనయితే నేనెందుకంత పట్టించుకుంటాను? పైవాళ్ళయితే బాధపడదానే మోగాని. కావలసినవాళ్ళ సంగతి తల్చుకుంటేనే కన్నీళ్ళు తిరిగాయి" అంది కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ.

సుమిత్ర ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

"అన్నీ తెలిసినవాడు. అంతకన్న ఉన్నగుణం నాకుతెలిసిన వాళ్ళల్లో లేదు. మనసు నవనీతం. అటువంటి వ్యక్తే- నా ఉద్యోగ ధర్మాలు, నాకు ఇష్టమైనవి, అక్కర్లేనివి స్నేహాలు నన్ను చుట్టు ముట్టితే - మనసులో ఏ మూలో బాధపడుతున్నాడని తెలిస్తే నాకెంత అయోమయంగా వుంటుంది? అందుకే నాకు అనిపిస్తోంది - మనం పెంచుకున్న ఉద్దేశాలు, వాళ్ళ చెప్తున్న సంస్కార వాదాలు - వీటన్నిటికీ సరియైన పునాదులు లేవేమోనని! అతని స్వభావం చూశాక నాకేమనిపించిదంటే, వాళ్ళ పెంచుకున్న అభిప్రాయాలు ఈ నాగరికతా ప్రలోభంలో పడి చెప్పినవే కాని వాళ్ళ ఆలోచనాక్రమంలోని అసలు నిజాలు గావేమోనని" అని పూరుకుంది సుధ.

అంతావిని, కాసేపటికి తేరుకొని "రాజు అలా అయేదంటే నాకు నమ్మకం కుదరడం లేదు సుధా" అంది మెల్లగా సుమిత్ర.

"అసే నేననేదీను! అంత ఉన్నతుడే అలా ఉన్నాడే. అని తలుచుకున్నప్పుడే నాకు ఆపుకోలేనంత వ్యథ కలుగుతుంది. అప్పుడే నిజమైనదేదో లోపించిందని పిస్తుంది. నా చదువు ఉద్యోగం అన్నీ తెలిసి నాకు ప్రోత్సాహమిచ్చి, నువ్వే కావాలని హృదయ మంతటితోనూ కోరి తన దానిని చేసుకున్నప్పుడు కూడా- అతనన్నీ ఆలోచించుకోలేదా? ఆరోజున అతనికి తెలీదా అని?"

సుమిత్రకు ఏమనాలో చప్పున తట్టలేదు. "నీ దంతా ఉట్టి అనుమానమేమో?" అంది చివరకు.

"అన్ని సందర్భాలలోనూ అలా వున్నాడని కాదు. అతనితో అతని స్నేహితులెందరో ఇంటి కొచ్చేవారు. కాని ఒక్కొ సందర్భంలో అతను మథన పడేవాడు. అయినా రాజు సంగతి నాకు తెలీదా? అతను ఎప్పుడు బాధపడుతున్నాడో తెలుసుకోలేనా?"

"ఏమయినా అన్నాడా?" అంది సన్నగా సుమిత్ర, ఆప్రశ్న అడగొచ్చా అని సంశయిస్తూ.

"అదే గదా నన్నింత బాధించేది. అతడు మనసులో దాచుకుని బాధపడుతున్నాడని తెలిసే నాకింత విషాదం పైకి చెప్పడానికి వాళ్ళ పెంచుకుంటూన్న సంస్కారం ఒప్పదుగదా?"

"పోనీ నువ్వే అంతా చెప్పకూడదా!" అంది సుమిత్ర.

ఓ నిముషం ఊరుకుని "నాకిష్టంలేదు. నేనేం చేశానని చెప్పడం? 'నాకేం తెలియదు. నేను చాలామంచిదా'న్నని చెప్పనా?' నాకు అలా చాతకాదు. 'నేనే పాపమెరుగను. నన్ను క్షమించా నన్నండి'

అని నాయకుని వెడద ఉరముపై తలవాల్చి దానికి ఇదేమైనా కథా? నేను కథానాయకినా? అసలు అది పద్ధతి కాదనిపిస్తుంది నాకు" నిశ్చయంగా అంది, సన్నగా నవ్వుతూ.

"అదీ! అలా నవ్వితే చూడాలి మాసుధ అందాలు. ఎంత చిన్న విషయానికెంత బాధ పడ్డావే? నాకింకా అనుమానమే - అతనేమనుకోకపోయినా నువ్వే అనవసరంగా బాధపడ్డావని"

"అదే నిజమయితే నాకింక వేరే ఏం కావాలి!"

"ఏం కావాలా? చెప్పనా?" అని, నెమ్మదిగా "రాజు" అని సుధ చెవిలో ఊదింది. "సరేలే, మా 'నాని' లేచినట్టున్నాడు. పాలు పట్టాలి" అంటూ సుమిత్ర లోపలికి దారి తీసింది సుధతో.

అతరువాత ఇరవైరోజులు సంతోషంగా, హాయిగా గడిచిపోయాయి.

ట్రెయిన్ ఎక్కించి "ఉత్తరం రాయి వెళ్ళగానే. అతని ధ్యాసలో మర్చిపోకేం? అనవసరమైనవన్నీ ఊహించుకొని బాధ పడకు" అంది సుమిత్ర.

ఆ వెళ్ళడం అత్తవారింటికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చారు.

రెండు నెలలు గడిచాయి.

ఆ సాయంత్రం రాజు చెప్పాడు .... మూర్తి ఉత్తరం రాశాడని.

"ఏమిటీ విశేషాలు?" అంది సుధ.

"ఇన్నాళ్ళనుండి నువ్వు ఆవిడకు ఉత్తరం రాయలేదటగా! అంతలా ఎవరిని చూసుకుని మరిచిపోయిందో ఈసారి ఆవిడకు రాయమన్నారట"

"రాయాలనుకుంటూనే మర్చిపోయాను. ఏదో కాలేజీ వర్కులో వీలులేకపోయిందని రాయండి ఆయనకు"

"అంతేనా! శ్రీవారి సాహచర్యంలో మిగతావి జ్ఞాపకం లేవని అంటావేమోనని ఆశించానే" అన్నాడు ఆమె కళ్ళల్లోకి చూస్తూ.

"అది ఇంకోళ్ళకు వ్రాసుకోవడమెందుకు? నేనెప్పుడో అది లోపల వ్రాసుకుని పదిలంగా దాచుకున్నాను" అంది సుధ, తన హృదయాన్ని స్పృశించి అతన్ని లాలనగా చూస్తూ.

"ఏదీ! ఎక్కడో నే చూడవచ్చా" అంటూ ముందుకు వచ్చిన రాజు కొంటెతనానికి ఆమె సిగ్గుపడి "అది మీరుచూసినా అర్థంకాదులెండి. నా హృదయానికితెలుసు" అంటూ నవ్వి, అతని చేతిలోని చీరచెంగు మృదువుగా విడిపించుకొంది.

ఇంటికొచ్చాక ఆమె మనసు తేలికగా, అతి మనోహరంగా వుంది. ఆరోజు కాలేజీలో శర్మ, వెంకటరెడ్డి తనని గురించి అల్లుతున్న కథలు విని ఆమె మనసంతా కలతబారింది. బొంబాయినుండి వచ్చిన కొత్తలో. రాజు ఊళ్ళోలేడని తెలిసి, ఆ రోజురాత్రి కబుర్లు చెప్పడానికని వచ్చిన శర్మతో, ఓ పావుగంట పోయాక, "ఏదైనా మాట్లాడవలసివస్తే, అవసరమైతే నేనే కబురుచేస్తాను. అనవసరంగా మీరురావద్దు" అని నిష్కర్షగా చెప్పినప్పటినుంచీ, అతడు పగపట్టినట్టుగా వ్యవహరిస్తున్నాడు.

....రోజులు గడచి పోతున్నాయి!

ఆ రోజు రాజు ముభావం ఆమె కర్థమవలేదు. అతని ప్రతి కదలికా తెలిసినసుధ ఈ

రోజు అతడెందుకో బాధపడు తున్నాడని గ్రహించింది. మర్రోజు ఆదివారం పొద్దుటే కాఫీ తాగి, 'పనుం'దంటూ వెళ్ళిన మనిషి ఒంటిగంటకు తిరిగివచ్చాడు. మొహం, చెవులు ఎండలో తిరిగినట్టుగా చెప్తూ, ఎర్రగా వున్నాయి. మళ్ళా సాయంత్రం 'రామం దగ్గరకు వెళ్ళాలి' అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

పొద్దుట నిజమయిన పనిలేదనీ, ఇప్పుడు రామం దగ్గరకు వెళ్ళలేదనీ తెలుస్తూనే వుంది. ఉన్నట్టుండి ఆమెకు తట్టింది - నిన్న సాయంత్రం ఆ ఉత్తరం చూసినప్పటినుండీ అతనలా వున్నాడని.

అతడు రాత్రి వచ్చేసరికి పదకొండు దాటింది. వస్తూనే "ఇంకా మేలుకునే వున్నావా సుధీ! అనుకోకుండా రామంతో పిక్చరుకు వెళ్లాను" అన్నాడు.

అతడు చెప్పిన పిక్చరు మొన్ననే వెళ్ళిపోయిందని ఆమె 'స్టాఫ్ రూం'లో వింది.

ఆమె ఆదరంగా అతన్ని చూస్తూ "భోజనం చేద్దాం" అంది.

భోజనం చేసి వక్క నముల్తూ "నిన్నటి నుండీ నాకేమిటోలా వుంది సుధీ. బాగుండలేదు" అన్నాడు.

అమాయకంగా వాడిపోయి వున్న అతని వదనం చూసి ఆమె మనసంతా ఆర్ద్రతతో నిండింది. అలసి నిద్రతోతూలుతున్నట్టున్న అతని కళ్ళల్లోకిచూస్తూ "నిద్రపొండి. విశ్రాంతి మంచిది. నే జోకొడతాను. ఏం?" అంది లాలనగా చూస్తూ, అతనినుదురు తాకుతూ.

అయిదు నిముషాల్లో, ఆమె చేతుల్ని తన చేతిలో వుంచుకొని, చంటిపాపలాగ అతను నిద్రపోతున్నాడు.

ఆరాత్రి ఒంటిగంటకు సుమిత్రకు ఉత్తరం వ్రాస్తూ వుంది సుధ.

"....నువ్వారోజున నేనూరికే అనుమానపడి బాధపడుతున్నానన్నావ్ కదూ? నిజంగా నాది అనుమానమే అయి, అది నిజంకాకపోతే, నాకింకేంకావాలి అన్నానా నాడు.

కాని అలా మమ్మల్ని మాజోలికి వదలరుగదా. నిన్నసాయంత్రంనుండీ రాజు అదోలా వున్నాడు. ఈ ఆదివారమంతా

చిత్రగుప్తుడు చిట్టాలన్నీ తిరగేసి "ఎక్కడాకనబడదే. ఏమిటయ్యా నీపేరు మళ్ళీ చెప్పు!" అన్నాడు. నరకంలో అప్పుడే అడుగు పెట్టిన ఆసామీ చెప్పాడు. చిత్రగుప్తుడు పర్సనల్ఫైలు తీసి చూసి "నువ్వు 1973 దాకా రానక్కర్లేదు. ఎవరయ్యా మీడాక్టరు!" అని ప్రశ్నించాడు.

ఇంట్లోలేడు. ఈ సాయంత్రం అతను బయటకు వెళ్ళిపోయాక, నిన్న వచ్చిన ఉత్తరంచూసినప్పటినుండీ అతనలావున్నాడని తట్టింది. 'నిన్న ఎక్కడనుండి ఉత్తరం' అంటే 'ఇంటిదగ్గరనుండి. విశేషాలేంలేవు' అన్నాడు. కాని ఈ సాయంత్రం ఆలోచిస్తే నాకు నమ్మకం కలగలేదు. ఆ వచ్చిన ఉత్తరం చూడాలనిపించింది. నిన్న విప్పిన అతడి 'పేంటు' జేబులోనేవుంది 'ఉత్తరం. ఉండలా చుట్టివేశాడు దాన్ని. చూడాలని వున్నా 'అతని ఉత్తరంగదా' తప్పనిపించింది. కాని శర్మ రాత తెలుస్తూనే వుంది. రాజు సంస్కారం చుట్టుపక్కలవాళ్ళ స్థాయిమించకుండా యెన్నిచేయాలో అన్నీ చేశాడు శర్మ. రాజు బాధకు కారణంతెలుసుకోవాలన్న ఆత్రుత హెచ్చయి ఆ ఉత్తరం చదవవలసి వచ్చింది. నామీద ఎన్ని అభియోగాలయితే చేయొచ్చునో అన్నీవున్నాయి. ఉత్తరం చివరన 'మీ శ్రేయోభిలాషి' అని వదిలేశాడు శర్మ. అంత 'హితైషి' నామీద రాసిన అభియోగాలు చూస్తే నాకే ఆశ్చర్యమైంది....అన్ని కల్పనలు మనిషన్నవాడు ఎలా చేయగలడా అని?

ఈ రోజంతా గమ్యం లేకుండా తిరిగి ఇప్పుడే వచ్చాడు రాజు. నా చేతులు పట్టుకుని ప్రశాంతంగా నిదుర పోయాడు. అంత మమతతో- విశ్వాసంతో నిదురలో కూడా నా చేయి వదలని అతనినుండి తప్పించుకోడానికి కారణం - నీకీ ఉత్తరం వ్రాద్దామనే;

కొద్ది కాలంనుండి నాకనుమానంగా వుండి పోయిన ఓ విషయం నాకు ఈ రోజు నమ్మకంగా తెలిసింది. నా మనసెంతో తేలికయింది.

ఏవిటో చెప్పనా?

మా పెళ్ళికి ముందు, అతని తల్లిదండ్రులు పెళ్ళయిన తర్వాత ఈ కొత్తకు ఇమడగలరా అని మధన పడ్డాను. నవీన జీవితావసర పరిస్థితులలో వాళ్ళు ఎక్కడో వుండి. మేమిక్కడ స్థిరపడి పోయాము. నేను అనుమానించిన ఆ 'అడ్డు' నేనేనాడూ అనుభవించలేదు. ఆ పరిస్థితులూ రాలేదు. కుటుంబ వ్యవస్థ ఇలా మారిపోడంలో నేను ఊహించిన దానికి ఆ సాక్కారమే లేక పోయింది.

కాని కొత్తపద్ధతుల్ని అవలంబిద్దామని, ముందుకు అడుగు వేయాలనీ, క్రొత్త సమాజానికి బాటలు వేద్దామనుకునే ఈ నవీన యువ సంస్కారుల మనసుల్లోనే, వాళ్ళు చెప్పేటంత, నమ్మేటంత సంస్కారానికి నిజమైన పునాది లేదని నాకీనాడు నమ్మకంగా తెలిసి వచ్చింది. రాజు లాటి ఉన్నతుడే అలాఅయేడంటేవేరేఇంకేం చెప్పాలి? నాస్నేహాన్ని, సాహచర్యాన్ని, ప్రేమనీమనసారా కాంక్షించాడు. నా ఉద్యోగాన్ని మనస్ఫూర్తిగా కొనసాగనీయాలన్నాడు. అతనుగా తన స్నేహితులను ఎందరినో పరిచయం జేశాడు. పార్టీలకు, పిక్నిక్‌లకూ వెళ్ళాం. కాని....కాని.... వీటి వెనుక ఎక్కడో బలంగా నిలిచి పాతుకు పోయిన ఆ అభిప్రాయాల్లో అట్టే. మార్పురాక, మనసులు నిజమయిన మార్పుకు తట్టుకుని, హర్షించి, వ్యవహరించలేక పోతున్నాయి.

అది రాజుకే పరిమితం కాదనీ వాళ్ళందరూ కూడా ఆస్థాయిని అందుకోలేదనీ తెలిశాక, నా మనసెంతో జాలితో నిండింది.

పాలరాయిలా స్నిగ్ధంగా మెరిసే ఈనిజం వ్యక్తిపరంగాదనీ, సమాజమంతటా అల్లుకుందనీ తెలిసింది.

అందుకే నాకీనాడు ఈ మగవాళ్ళని చూస్తే అమితమైన జాలిపుట్టుకొస్తోంది. 'ఏమి మగవాళ్ళు!' అన బుద్ధివేస్తోంది.

రాజులాటి నిజమైన సంస్కారి ఆ ఉత్తరం చదివి అరాయించుకోడానికి ఒక దిన్నర రోజులు ఊరంతా తిరిగి, నన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, పైన దొరకని శాంతి నాస్పర్శలో పొంది, నా వడిలో సుఖంగా నిదురించాడు.

నేనే 'ఆర్టిస్టునైతే కొత్త పద్ధతిలో పరిశ్రమించి సృష్టించిన ఓకొత్తరకం గులాబీని, వదనంలో ఎన్నో ఆశయాలు ప్రతిఫలించగా ఆ పుష్పాన్ని అందుకోబోతున్న యువకుడు ఆ అందుకోడంలో, క్రొత్త సృష్టిలో అనంతంగా వచ్చిన ముళ్ళుగుచ్చుకుంటూంటే, చూసి బాధపడుతూ ఆ గులాబీ నవీనతను, సౌమ్యతనూ, మృదుత్వాన్ని, మాధుర్యాన్ని గుర్తించి వదలకుండా, ఎటూ తేలని మనసుతో మధన పడుతూ ఉన్నట్టు.' జాలిగొలిపేసంస్కారి' అన్న మకుటంతో చిత్రించి వుండేదాన్ని.

కాని నాకు 'ఆర్టు' ఏం వచ్చును?

కనుక నిజజీవితంలో ఇది అర్ధంచేసు చేసుకొని, ఆ కళని జీవితంలో పొదిగి నిండుగా, హాయిగా జీవించాలని ఆశిస్తున్నాను, కళ ప్రయోజనం విశిష్టమైన, సుస్పష్టమైన, కాంతిపథంలో నడిపించే జీవితమేగదా.

అందుకే నేను 'ఆర్టిస్టును' కాదని నాకీనాడు, విచారంలేదు."

ఉత్తరం పూర్తిచేసి రాజుదగ్గరకొచ్చింది నా 'పిచ్చిరాజు' అనుకుంటూ, నిదురలో నుదుటిమీదకు జారిన అతని జుట్టు మృదువుగా దిద్ది, అతడు ఎంతో మమకారంతో ఫొటోకట్టించిన 'మర్ఫీపాపాయిని' చూస్తూ, 'ఎలా చెప్పాలి? నాకింత సిగ్గుగా వుందేవిటి అతన్తో చెప్దామనుకుంటే' అనుకొని, మనసెందుకో ఆనంద ప్రపూర్ణమయి, అతని పెదాలు యెంతో కాంక్షతో ముద్దిడుకొంది.

పెదవులపైన అస్పర్శే అతనిలోఅమృతవాహినులు నింపినట్టు అతడు పులకరించి, ఆ నిద్దుర మైకంలోనే ఆమెను దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

అతని కౌగిలిలో సుధ వొదిగింది. అతని శరీరమంతా అమృతమే నిండింది.

□□□

● నాటువైద్యుడొకడు రోడ్డుపక్కన దుకాణం పరిచి తన మందుల ప్రభావాన్ని గురించి అనర్గళంగా ఉపన్యసిస్తున్నాడు. "అయ్యా! ఈచిట్కాలపై రోజులు వాడితే దీనిమహత్యం మీకే తెలుస్తుంది. నన్ను చూడండి. నాకిప్పుడు మూడువందల ఏళ్ళు. ఈ మందువల్లనే ఇప్పటికీ ఇంత దృఢంగా వున్నాను."

గుంపులో ఒకాయన ఆశ్చర్యపోయి వైద్యుడి శిష్యుడిని పిలిచి అడిగాడు: "మీ గురువుకు నిజంగా మూడువందల ఏళ్ళు వుంటాయా?"

"ఏమోనండి నాకు తెలియదు. నే నాయనదగ్గిర వందేళ్ళనుంచే పని చేస్తున్నాను" అని శిష్యుడు సమాధానమిచ్చాడు.